

Мойсеєнко О.А.

студентка,

Національний педагогічний університет

імені М.П. Драгоманова

ПРОБЛЕМА ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ДО РОБОТИ НАД РОЗВИТКОМ ЗВ'ЯЗНОГО МОВЛЕННЯ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Реформування системи освіти в Україні передбачає взаємодію і наступність усіх її складових. Система дошкільного виховання не є винятком у цьому процесі. Багаторічною практикою і науковими дослідженнями доведено, що виховання і розвиток дитини у період дошкільного дитинства є фундаментом її подальшої освіти і становлення як особистості. Якість цього фундаменту значною мірою зумовлена якістю професійної діяльності майбутніх педагогів, рівня їхньої професійної компетентності і психологічної готовності до роботи з дітьми дошкільного віку.

Слід зазначити, що дослідження проблеми підготовки вихователів закладів дошкільної освіти до професійно-педагогічної діяльності порівняно з підготовкою шкільних учителів значно менше привертає увагу дослідників. Лише в останні десятиріччя ХХ і на початку ХХІ століття ця проблема стала предметом активних наукових розвідок. Зумовлено це тим, що значно ускладнився зміст початкової освіти і лише добре підготовлений дошкільник може легко адаптуватися до умов і вимог освітнього процесу сучасної початкової школи, успішно освоювати її програму. Отже, можна зазначити, що головною постаттю, від якої залежить виховання, навчання і розвиток дітей дошкільного віку є вихователь закладу дошкільної освіти.

У дослідженнях останнього десятиріччя розкриваються особливості професійної підготовки майбутніх вихователів до взаємодії з дітьми дошкільного віку, їх валеологічного виховання, готовності до використання народних традицій у фізичному вихованні дітей. Розглядається підготовка в педагогічних училищах майбутніх вихователів дошкільних установ до навчання дітей англійській мові, математичної освіти дошкільників.

На необхідності підвищення ефективності професійної підготовки майбутніх педагогів з дошкільної освіти наголошується в Законах України «Про освіту», «Про дошкільну освіту», «Про вищу освіту», пріоритетних напрямках Національної доктрини розвитку освіти України у ХХІ столітті, Концепції громадянського виховання особистості в умовах розвитку української державності, Коментарі до Базового компонента дошкільної освіти в Україні та інших програмних документах.

Професійна діяльність сучасного педагога дошкільної освіти ґрунтується на різнобічних теоретичних знаннях про розвиток дитини; володінні різноманітними педагогічними технологіями навчання і виховання. Якість цієї діяльності залежить від його здібності до інновацій і творчості й передбачає наявність багатьох особистісних рис, що впливають на безумовне прийняття

дитини. Лише за таких умов вихователь може ефективно виконувати професійну діяльність, спрямовану на повноцінний і різнобічний розвиток дитини.

Готовність майбутніх вихователів до педагогічної діяльності учені визначають як особливий психічний стан, який виявляється на особистому рівні і відображає загальний тип мислення і особливості менталітету педагога [8, с. 122].

Формування професійної готовності до педагогічної взаємодії розуміється як процес розвитку педагогічної ментальності, що відображає загальнокультурний сенс професійної діяльності педагога та його здатність мислити на професійно-особистому рівні.

Виходячи з постановки проблеми ефективної підготовки майбутніх вихователів, перед ученими стоять завдання дослідження змісту, методів прийомів, технологій навчання студентів в умовах закладів вищої освіти. Свідченням цього є наукові пошуки щодо визначення мети, змісту, технологій навчання відповідно до сучасних вимог до підготовки майбутнього вихователя (Л. Артемова [2], Г. Беленька [4], Н. Голота [5], М. Машовець [7] та ін.).

Проблему формування зв'язного мовлення у дітей дошкільного віку досліджувало багато вчених. У їхніх дослідженнях закладені основи методики, охарактеризовано становлення зв'язного мовлення у дітей дошкільного віку (О. Коваль [6], М. Алексеева [1] та ін.).

Важливим залишається питання створення конкурентоспроможних фахівців, які будуть намагатися надавати освітні послуги на новому рівні якості життя, використовуючи отримані знання, впроваджувати їх на практиці, здійснювати професійну діяльність у сучасних ринкових умовах країни.

Підготовка майбутніх вихователів до розвитку зв'язного мовлення дітей старшого дошкільного віку повинна відповідати завданням формування загальнокультурних, професійних і спеціальних компетенцій майбутніх вихователів під час освітнього процесу в закладах вищої освіти з тим, щоб не тільки скоригувати наявні порушення у мовленні дошкільників, а й забезпечити повноцінний розвиток особистості дитини за умов, що в педагогічному процесі закладів дошкільної освіти будуть об'єднані зусилля всіх фахівців і батьків [1, с. 123].

Для успішної діяльності вихователь повинен оволодіти певною сукупністю знань з дошкільної педагогіки, дитячої психології, індивідуальних психологічних характеристик, вікової фізіології, педіатрії та гігієни, правил охорони життя і зміцнення здоров'я дітей, умінь, виховувати в собі позитивні особистісні якості. Одночасно йому необхідно опановувати засади, які на загальнотеоретичному рівні розкривають мету, завдання, принципи, зміст виховання і навчання дітей, а також оптимальні умови, форми, методи і засоби здійснення навчально-виховного процесу, організації ігор, інтелектуальної та фізичної праці, художньої творчості, облаштування простору життєдіяльності дітей [3, с. 221].

Для реалізації поставленої мети зусилля спрямовано на виконання таких завдань: формування у студентів теоретичних знань з питань розвитку зв'язного мовлення дітей, теоретичні засади мовленнєво-ігрової діяльності, організацію освітнього процесу в закладі дошкільної освіти з урахуванням

результатів сучасних педагогічних досліджень дитячої ігрової діяльності та досвіду використання гри у вітчизняній дошкільній освіті, досвіду програмно-методичного забезпечення ігрової діяльності дітей дошкільного віку.

Отже, проведений аналіз психолінгвістичної, лінгвістичної, психолого-педагогічної, лінгводидактичної літератури засвідчив важливість і необхідність підготовки майбутніх вихователів до професійної діяльності в роботі над розвитком зв'язного мовлення дітей старшого дошкільного віку, що потребує значної цілеспрямованої уваги. Адже вона невід'ємно пов'язана з розвитком словника, формуванням граматичної будови мовлення дітей, бо в мовленні слово використовується в тій чи іншій словоформі, а словоформи пов'язані між собою за законами граматики. Розвивальна робота повинна бути спрямована як на формування правильного зв'язку слів у реченні (узгодження, керування, прилягання), так і на правильне вживання в них службових слів. Працюючи над словосполученнями, необхідно спрямовувати увагу на те, щоб вони обов'язково включалися в речення. Тільки поєднуючи роботу над усіма мовленнєвими ланками, спираючись як на словесний, так і на ілюстративний матеріал, можна досягти удосконалення мовленнєвих умінь, без яких неможливий гармонійний розвиток дитини та її подальше навчання у школі.

Список використаних джерел:

1. Алексеева М. М. Методика развития речи и обучения родному языку дошкольников: учеб. пособие для студ. высш. и сред. пед. учеб. заведений. – 3-е изд., стереотип / М. Алексеева, Б. Яшина. – М.: Издательский центр «Академия», 2000. – 400 с.
2. Артемова Л. В. Програма «Методика викладання дошкільної педагогіки в ступеневій підготовці магістрів» / Любов Вікторівна Артемова // Наук. записки Кіровоград. держ. пед. ун-ту, 2001. – Вип. 31. – Ч. 1. – С. 54–59.
3. Богуш А.М. Компетентнісний підхід до мовленнєвого розвитку дошкільників / Алла Михайлівна Богуш // Педагогічна і психологічна науки в Україні. – Том 2. Дидактика, методика, інформаційні технології. – К.: Педагогічна думка, 2007. – С. 155-170.
4. Беленька Г. В. Формування професійної компетентності сучасного вихователя дошкільного навчального закладу: монографія / Ганна Володимирівна Беленька; Київ. ун-т ім. Бориса Грінченка, пед. ін-т. – К.: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2011. – 319 с.
5. Голота Н. М. Формування художніх і конструктивних умінь у майбутніх вихователів дошкільних закладів: дис. канд. пед. наук: 13.00. 08 / Н. М. Голота; Нац. пед. ун-т ім. М.П. Драгоманова. – К., 2000. – 215 с.
6. Коваль О.В. Розвиток зв'язного мовлення дітей дошкільного віку у процесі мовленнєво-ігрової діяльності: досвід роботи вихователя / О. В. Коваль. – Ржищів, 2013. – 80 с.
7. Машовець М. А. Підготовка студентів до співпраці з батьками дітей дошкільного віку / М. А. Машовець. – К.: Логос, 2000. – 128 с.
8. Проблема підготовки майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів до професійної діяльності в науково-педагогічних дослідженнях // Наука і освіта. – К., 2013. – № 1-2. – 122 с.